

Slag bij Solebay, 7 juni 1672

De eerste zeeslag van de Derde Engels-Nederlandse Oorlog.

Een vloot van 75 oorlogsschepen, 22 adviesjachten en 32 branders, met 4.500 kanons en 20.700 opvarenden, van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden, onder het bevel van admiraal Michiel de Ruyter, verraste een Engels-Franse vloot van 93 oorlogsschepen en 24 branders met 6.158 kanons en zo'n 40.000 opvarenden, in de Solebay aan de kust van Suffolk.

"De brand van de "Royal James" tijdens de Slag bij Solebay", Willem van de Velde.

Jacobus II van Engeland

De voormalige Hertog van York had gepland om de Nederlanders in hun thuishavens te blokkeren om de Noordzee vrij van Nederlandse schepen te houden. De Engels-Franse vloot had in Solebay aangelegd om zich te bevoorraden. Ondanks een ongunstige westenwind lukte het De Ruyter om onverwachts de Noordzee over te steken. Doordat hij in een lijnpositie was kon hij echter de geallieerde vloot niet al te agressief aanvallen. Het lukte die dus een slagorde te vormen maar wel in een zekere wanorde. De Engelse vice-admiraal Edward Montague, de "Earl" van Sandwich, beval de voorhoede, York het centrum en graaf Jean d'Estrées de achterhoede.

De Franse vloot beschoot op afstand de Nederlandse achterhoede onder luitenant-admiraal Adriaen Banckert maar mengde zich niet echt in het gevecht. Plotseling draaide de wind zodat De Ruyter in de loef met zijn centrum York kon aanvallen. Luitenant-admiraal Willem Joseph Van Ghent viel met de voorhoede Montague aan. Zijn vlaggenschip de "Dolfijn" raakte in duel met de veel zwaardere "HMS Royal James", het vlaggenschip van Montague, en kwam in zo'n benarde positie dat Jan van Brakel met zijn "Groot Hollandia" hem te hulp kwam. Het tuigage van dit schip raakte met dat van het Engelse verward. Van Ghent naderde daarop de "Royal James" opnieuw om die te vernietigen maar werd rond tien uur zelf dodelijk getroffen door een salvo.

Een brander onder bevel van Jan Daniëlsz van de Rijn zette hierop het vijandelijke schip in lichterlaaie. Zo'n duizend Britten kwamen in de vlammen om. Montague zag zich op het eind gedwongen van het schip te springen en verdronk; zijn lijk spoelde later aan, slechts herkenbaar aan het geschroeiide admiraalsuniform.

Ondertussen wierp de massa van de Britse vloot zich op het eskader van De Ruyter die echter krachtig weerstand bood. Cornelis de Witt op het dek van de "Zeven Provinciën" gezeten, bleef toezien op het gevecht, hoewel zijn halve lijfwacht rond hem vandaan geschoten werd. York moest de stuurloos geschoten "Prince Royal" verlaten voor de "St Michael"; toen dat tweede schip doorschoten werd onder de waterlijn liet hij zijn vlag overbrengen naar de "London".

Tegen de avond moesten beide eskaders terugvallen. De Nederlanders trokken zich hierop terug.

De verliezen aan manschappen waren enorm aan de Britse zijde: ongeveer 2.500 man. De Nederlanders telden slechts enkele honderden doden. Daar stond tegenover dat de Nederlanders meer schepen verloren. Twee Nederlandse schepen werden tot zinken gebracht, een derde explodeerde kort na de eigenlijke slag, en nog eens twee werden door de Engelsen geënterd.

Beide partijen zagen zichzelf als overwinnaars. Het was in ieder geval een strategische overwinning voor de Republiek: de blokkade was mislukt en de Republiek was beter in staat de schade herstellen.

Het Britse vlaggenschip "Royal James" wordt het slachtoffer van een geslaagde branderaanval.